

ІНФОРМАЦІЙНА БАЗА ДАНИХ ДЛЯ ВСТАНОВЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СКЛАДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

О. В. Глушко.

Національний університет «Львівська політехніка»

© Глушко О. В., 2013.

Стаття отримана редакцією 01.08.2013 р.

Вступ. У сучасних методиках оцінювання фінансової стійкості суб'єкта господарювання основним джерелом інформації є фінансова звітність, зокрема бухгалтерський баланс. Попри те, балансове узагальнення не відображає всіх активів підприємства (нематеріальних, інформаційних), саме тому нині є актуальним дослідження підходів до інтерпретації показників балансу. При цьому до уваги беруть прийняті на підприємстві альтернативи зі стандартів бухгалтерського обліку, які впливають на формування показників інформаційної бази підприємства.

Проблема полягає в тому, що зміна пріоритетів використання альтернатив у стандартах бухгалтерського обліку відображається на показниках інформаційної бази даних, що впливає на релевантність оцінки фінансової стійкості підприємства. Актуальність дослідження інформаційної бази даних підприємства полягає у забезпеченні достовірних даних для прийняття аргументованих рішень в управлінні фінансовою складовою економічної стійкості підприємства.

Огляд останніх джерел досліджень і публікацій. В опрацьованих наукових джерелах автори приділяють значну увагу дослідженню інформаційної бази для оцінювання фінансової складової економічної стійкості господарської одиниці. Л. О. Ващенко [1] вказує на першочергову необхідність адекватної інформаційної бази для процесу визначення рівня фінансової стійкості підприємства. Автор стверджує, що зміст та форма фінансової звітності не забезпечує всіх потреб аналізу фінансової стійкості, саме тому доцільно адаптувати звітність до сучасних умов функціонування вітчизняних підприємств. Ґрунтовні дослідження питань, пов'язаних із показниками бухгалтерського балансу, представлені Л. В. Чижевською у монографії [2]. Автор пропонує перелік показників, який можна використати при оцінюванні фінансової стійкості підприємства.

В. А. Кулик [3] наголошує на необхідності врахування особливостей альтернатив стандартів бухгалтерського обліку при прийнятті рішень щодо фінансової стійкості підприємства: «Релевантність інформації бухгалтерського балансу в процесі прийняття рішень зумовлюється правильністю обраних підходів до її формування» [3, с. 61]. В авторефераті акцентується, що бухгалтерський баланс є джерелом для прийняття економічних рішень: «Основним інструментом формування інформації бухгалтерського балансу є балансова політика, що використовується як інструмент моделювання його показників» [4, с. 10].

Венді МакКензі [5] розглядає показники бухгалтерського балансу з ґрунтовними примітками, в яких інтерпретується зміст показників інформаційної бази підприємства. Консалтингова компанія Венді МакКензі запропонувала підходи до інтерпретації показників платоспроможності та рентабельності в контексті показників бухгалтерського балансу.

Сформований автором методичний підхід є актуальним в аспекті оцінювання фінансової складової економічної стійкості господарської одиниці.

Мета статті полягає в установленні параметрів формування інформаційної бази даних у контексті оцінки фінансової складової економічної стійкості підприємства.

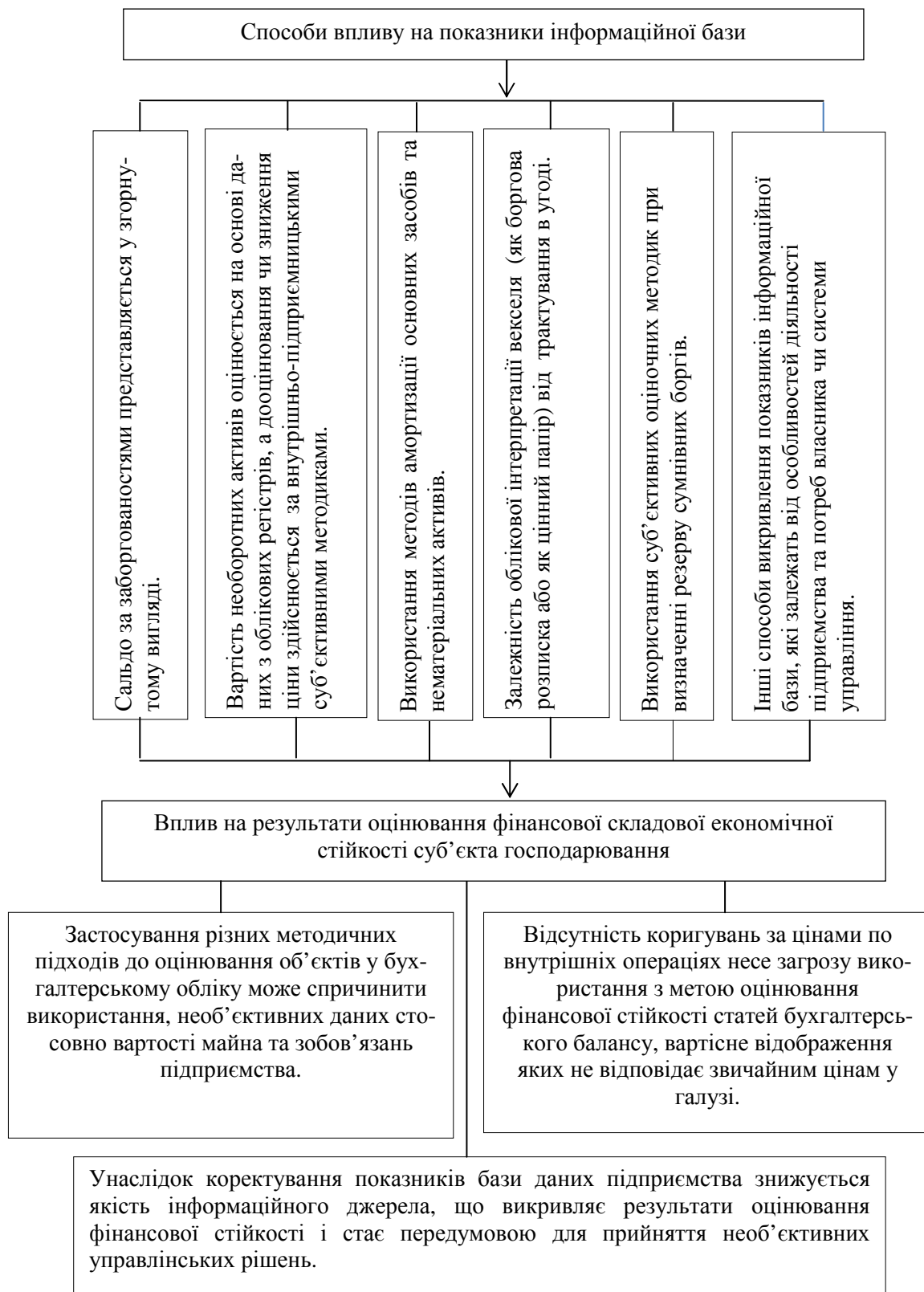
Основний матеріал і результати. Формалізована та неформалізована (експертна) оцінка показників інформаційної бази підприємства забезпечує встановлення обґрунтованого (кількісного та якісного) рівня фінансової складової економічної стійкості господарської одиниці. Враховуючи пріоритетність аналізу бухгалтерського балансу в процесі оцінювання фінансової стійкості, доцільно дослідити інтерпретацію бухгалтерських показників. При цьому оцінка на основі показників балансу за умови достовірності інформаційної бази та об'єктивності використовуваного методичного підходу створює передумови для ефективного управління фінансовою стійкістю підприємства. У контексті оцінки фінансової стійкості бухгалтерський баланс можна позиціонувати як фінансовий документ, «у якому відображені ключові показники, необхідні для формування управлінських рішень з управління вартістю підприємства» [6, с. 241].

На формалізовану інформаційну базу даних впливають фактори, дія котрих зумовлює прямий чи опосередкований вплив на результати оцінювання фінансової складової економічної стійкості підприємства (рис. 1). Від релевантності даних у бухгалтерській інформації залежить об'єктивність результатів оцінювання фінансової стійкості. Зміна показників бухгалтерського балансу не залежно від способу її реалізації знижує рівень достовірності інформаційної бази. Використання змінених даних у процесі оцінювання не дозволить сформулювати адекватні результати оцінювання фінансової складової економічної стійкості і створить умови для прийняття нерациональних рішень по управлінню фінансовою стійкістю. З метою отримання повних і об'єктивних результатів оцінки фінансової стійкості доцільно перевіряти інформаційну базу на наявність зазначених на схемі загроз. Цю процедуру можна реалізувати шляхом використання внутрішнього контролю на підприємстві (якщо це економічно доцільно та функціонально виправдано). Можна виявити також зміни в інформаційній базі, провівши кваліфіковану аудиторську перевірку.

Контроль за рівнем якості бухгалтерської інформації є прерогативою власників підприємства та системи його менеджменту. При цьому акцент доцільно поставити на послідовності використання альтернативних підходів із стандартів бухгалтерського обліку. Це зумовлено тим, що зміна підходу зумовлює зміну ряду показників інформаційної бази даних і, як наслідок, втрачається релевантність результатів оцінювання фінансової стійкості підприємства.

Перелік аналітичних показників, які доцільно використовувати для визначення фінансової стійкості економічної одиниці, значною мірою зумовлений суб'єктивними факторами. Проаналізовані наукові матеріали у сфері дослідження фінансової стійкості [7, 8, 9] дозволили сформулювати систему базових показників, котра, на нашу думку, коректно інтерпретує основні аспекти оцінювання фінансової складової економічної стійкості суб'єкта господарювання. Важливо відзначити, що така система показників потребує адаптації до умов сучасних ринкових відносин. При цьому запропонований перелік показників: загальна ліквідність, фінансова незалежність, оборотність оборотних активів і рентабельність активів – спроможний відобразити основні тенденції фінансової стійкості підприємства.

Необхідною умовою об'єктивного визначення рівня фінансової стійкості підприємства є врахування нематеріальних економічних ресурсів у процесі оцінювання цього економічного явища. Особливість полягає в тому, що бухгалтерська інформація стосовно такого економічного ресурсу має обмежений характер. При цьому виникають проблеми в процесі врахування нематеріальних економічних ресурсів при визначенні рівня фінансової складової економічної стійкості. Попри те, нематеріальна складова в майні сучасного підприємства зазвичай має суттєвий вплив на фінансову стійкість суб'єкта підприємницької діяльності.

Рис. 1. Загрози зниження достовірності інформаційної бази для оцінювання фінансової складової економічної стійкості підприємства

Ураховуючи особливості функціонування вітчизняних підприємств та існуючі методичні підходи до визначення фінансової складової економічної стійкості підприємства, можна виділити перелік альтернатив із стандартів бухгалтерського обліку, зміна яких впливає на показники фінансової стійкості економічної одиниці (табл. 1).

Таблиця 1. Залежність показників фінансової стійкості від альтернатив із стандартів бухгалтерського обліку

Альтернативи із стандартів бухгалтерського обліку	Система показників для визначення фінансової стійкості підприємства			
	Ліквідність	Оборотність активів	Рентабельність активів	Фінансова незалежність
Переоцінка нематеріальних активів (гудвіл, торгова марка)		X	X	
Методи оцінювання вибуття запасів	X	X	X	X
Методи амортизації основних засобів і нематеріальних активів		X	X	X
Методи нарахування резерву сумнівних боргів			X	

При оцінюванні фінансової компоненти економічної стійкості важливим є врахування факту переоцінки нематеріальних активів. Актуальність таких облікових змін полягає в тому, що вони зумовлюють перерахунок амортизації (зміну обсягу річних амортизаційних відрахувань), результати якого впливають на рентабельність підприємства порівняно з підприємством, котре такої переоцінки не здійснювало. Відповідальне та кваліфіковане формування альтернатив із стандартів бухгалтерського обліку забезпечує передумови економічно стійкого функціонування суб'єкта господарювання.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Запропонований підхід до інтерпретації основних показників інформаційної бази даних підприємства дозволить забезпечити базову характеристику фінансової складової економічної стійкості суб'єкта господарювання. Сформований перелік загроз достовірності інформаційної бази дає змогу виявити інструментарій прямого чи опосередкованого впливу на рівень фінансової стійкості економічної одиниці. Обґрунтовано, що зміна альтернатив із стандартів бухгалтерського обліку створює передумови для зниження релевантності результатів оцінювання фінансової складової економічної стійкості господарської одиниці за відсутності достатнього контролю за процесом реалізації альтернатив на підприємстві. Вектор дослідження формалізованої інформаційної бази даних, яка є основним джерелом для оцінювання кількісних показників фінансової складової економічної стійкості підприємства, доцільно здійснювати на базі інституційного підходу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ващенко, Л. О. Інформаційне та методичне забезпечення аналізу фінансового стану підприємств: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.06.04 / Л. О. Ващенко; [Державна академія статистики, обліку та аудиту Держкомстату України]. – К., 2005. – 20 с.
2. Чижевська, Л. В. Бухгалтерський баланс: проблеми теорії і практики: монографія / Л. В. Чижевська. – Житомир: Житомирський інженерно-технічний інститут, 1998 – 408 с.
3. Кулик, В. А. Бухгалтерський баланс: минуле, сучасне, майбутнє: монографія / В. А. Кулик. – Полтава: Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», 2011 – 186 с.
4. Кулик, В. А. Бухгалтерський баланс та його використання в процесі прийняття економічних рішень на підприємствах АПК: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.09 / В. А. Кулик; [Національний університет біоресурсів і природокористування України]. – 2010 – 22 с.
5. МакКензі, В. Використання та інтерпретація фінансової звітності: пер. з англ. О. В. Теплих; за наук. ред. Г. В. Григораш. – Дніпропетровськ: Баланс Бізнес Букс, 2006. – 528 с.
6. Ляшко, Д. Ю. Особливості формування економічної інформації за статтями балансу вітчизняних підприємств / Д. Ю. Ляшко // Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. – 2011. – № 1 (4). – С. 241-246.
7. Ганусич, В. О. Баланс та аналіз фінансової стійкості підприємства на його основі: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.06 / В. О. Ганусич; [КНЕУ]. – К., 2005. – 20 с.

8. Кизим, М. О. Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства: монографія / М. О. Кизим, В. А. Забродський, В. А. Зінченко, Ю. С. Копчак. – Харків: ВД «ІНЖЕК», 2003. – 144 с.
9. Тридід, О. М. Оцінювання фінансової стійкості підприємства: монографія / О. М. Тридід, К. В. Орехова. – К.: Національний банк України: Університет банківської справи, 2010. – 143 с.

УДК 658.5.011

Глушко Олег Володимирович, аспірант, асистент кафедри обліку та аналізу. Національний університет «Львівська політехніка». **Інформаційна база даних для встановлення фінансової складової економічної стійкості підприємства.** Розглянуто якісну характеристику інформаційної бази підприємства для забезпечення потенціалу вдосконалення оцінювання фінансової складової економічної стійкості суб'єкта господарювання. Досліджено вплив облікової стандартизації на важливі показники інформаційної бази, яка лежить в основі оцінки фінансової стійкості економічної одиниці. Окреслено передумови використання формалізованих та неформалізованих показників інформаційної бази даних для визначення рівня фінансової складової економічної стійкості господарської одиниці. Обґрунтовано залежність показників фінансової складової економічної стійкості від показників формалізованої інформаційної бази підприємства.

Ключові слова: формалізована інформаційна база, фінансова складова економічної стійкості, фінансові показники, оцінка.

УДК 658.5.011

Глушко Олег Владимирович, аспирант, ассистент кафедры учета и анализа. Национальный университет «Львовская политехника». **Информационная база данных для установления финансовой составляющей экономической устойчивости предприятия.** Рассмотрена качественная характеристика информационной базы предприятия для обеспечения потенциала совершенствования оценки финансовой составляющей экономической устойчивости субъекта хозяйствования. Исследовано влияние учетной стандартизации на важные показатели информационной базы, которая лежит в основе оценки финансовой устойчивости экономической единицы. Определены предпосылки использования формализованных и неформализованных показателей информационной базы данных для определения уровня финансовой составляющей экономической устойчивости хозяйственной единицы. Обоснована зависимость показателей финансовой составляющей экономической устойчивости от показателей формализованной информационной базы предприятия.

Ключевые слова: формализованная информационная база, финансовая составляющая экономической устойчивости, финансовые показатели, оценка.

UDC 658.5.011

Hlushko Oleh Volodymyrovych, post-graduate student, assistant of accounting and analysis department. Lviv Polytechnic National University. **Information data base to establish the financial component of the economic sustainability of enterprise.** In article it has been considered the qualitative characteristics of information base of the enterprise to ensure the potential for improving the evaluation of the financial component of the economic sustainability of the entity. The accounting standardization on baseline information database, which is in the important of assessment of the financial sustainability of the economic unit were influenced. The prerequisites of use formal and informal indicators of an information database for determining the level of financial component of economic sustainability of economic units were outlined. The dependence of the financial component of the economic sustainability from formalized information base of the enterprise indicators was justified.

Keywords: formalized information base, the financial component of economic stability, financial indicators, evaluation.